

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	13
Deel 1	
<hr/>	
Werken vanuit een integrale benadering	19
1. De leerturbine	21
1.1 Integrale aanpak	21
1.2 Impact van de leraar	23
1.3 Impact van de schoolleider	25
1.4 Impact van de bestuurder	26
2. Interventies van de schoolleider	29
3. Het beroepsprofiel van de schoolleider in het voortgezet onderwijs	33
3.1 Leiderschapspraktijken	34
3.2 Persoonlijke kwaliteiten	36
4. Leeractiviteiten	41
5. Het ontwikkelen van een krachtige leeromgeving	45
5.1 Werken en leren in school en bestuur	46
5.2 Werken en leren in professionaliseringsbijeenkomsten	47
5.3 Begeleiding in werk en leren	47
5.4 Reflectie en feedback	47

Deel 2

Bestuurlijke interventies	51
6. Bestuurlijk leiding geven aan visieontwikkeling	53
6.1 Het belang van visie	54
6.2 Het proces van visieontwikkeling	56
7. Bestuurlijk leiding geven aan de ontwikkeling van schoolleiders	63
7.1 Het beroepsprofiel benutten als HRM-instrument	63
7.2 Een systemische aanpak voor het versterken van de beroepsgroep van schoolleiders	67
7.2.1 Interventies bij HRM-beleid	67
7.2.2 Onderzoek naar professionaliseringsprogramma's voor schoolleiders	70
7.3 Het model van professionele groei	76
7.4 Het model van professionele groei als hulpmiddel bij HRD-beleid	78
7.5 Het leren van volwassenen	82
7.6 Kenmerken van succesvolle professionalisering	85
8. Bestuurlijk leiding geven aan schoolontwikkeling	89
8.1 Leiderschapspraktijken afstemmen op de cultuur van de organisatie	90
8.2 Coherente aanpak op systeemniveau	97
8.2.1 Wat doen goed presterende systemen?	98
8.2.2 Hoe worden goed presterende systemen steeds beter?	105
9. Bestuurlijk leiding geven aan onderwijskwaliteit	109
9.1 Welke invloed heeft de bestuurder op de onderwijskwaliteit?	109
9.2 Bestuurder en schoolleider: samen werken aan een onderzoekende en lerende cultuur	112
9.3 De rol van het staffbureau	115
10. Bestuurlijk leiding geven aan een bredere verbinding met de omgeving	117
10.1 Kenmerken van succesvolle lerende netwerken	118
10.2 De verbinding met ouders	121
11. Bestuurlijk leiding geven door het benutten en ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten	127
11.1 De professionele identiteit van de bestuurder	127
11.2 Positief schoolleiderschap en de professionele identiteit van de bestuurder	130

Inhoud	7
11.3 De rol van vertrouwen	133
11.4 Psychologische veiligheid	135
Slotwoord	137
Trefwoordenlijst	139
Eindnoten	141